

PROCEDURE FOR WHISTLEBLOWER-ORDNINGEN I ESBJERG KOMMUNE

Ordningsen udmønter lov nr. 1436 af 29. juni 2021 om beskyttelse af whistleblowere jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/1937/EU af 23. oktober 2019 (Whistleblowerdirektivet).

1. Formål med whistleblowerordningen

Esbjerg Kommune ønsker, at alvorlige lovovertrædelser, seksuelle krænkelser og øvrige alvorlige forhold i kommunen kommer frem i lyset. Der stilles en whistleblowerportal til rådighed, så nuværende og tidligere medarbejdere samt samarbejdspartnere kan indberette om alvorlige lovovertrædelser, seksuelle krænkelser og øvrige alvorlige forhold uden frygt for negative konsekvenser.

Esbjerg Kommunes whistleblowerordning omfatter Esbjerg Kommune, herunder alle direktørområder under Esbjerg Kommune samt under byrådet.

Whistleblowerordningen i Esbjerg Kommune skal anses for et supplement til de almindelige kanaler – fx nærmeste leder, tillidsrepræsentanten eller Personalejura & Forhandling – i forhold til at rejse bekymringer om kritisable eller utilfredsstillende forhold.

Det bemærkes, at whistleblowerordningen i Esbjerg Kommune ikke ændrer på, at medarbejdere i Esbjerg Kommune er omfattet af reglerne om offentligt ansattes ytringsfrihed.

Firmaer med 50 eller flere ansatte, som har driftsaftaler eller lign. med Esbjerg Kommune som fx Sydvestjysk Brandvæsen og Sydvestjyske museer, er omfattet af ordningen.

2. Hvem kan indberette til whistleblowerordningen?

Nuværende eller tidligere medarbejdere kan indberette til Esbjerg Kommunes whistleblowerordning. Ved medarbejdere forstås fuldtids- og deltidsansatte, ansatte med tidsbegrænsede ansættelseskontrakter samt vikarer ansat direkte af Esbjerg Kommune. Frivillige og praktikanter kan indberette til eksterne whistleblowerordninger.

Herudover kan samarbejdspartnere og ansatte ved faste samarbejdspartnere til Esbjerg Kommune foretage indberetning til whistleblowerordningen om forhold i Esbjerg Kommune. Det gælder fx leverandører/underleverandører og ansatte ved disse samt firmaer og ansatte ved firmaer, som har driftsaftaler eller lign. med Esbjerg Kommune.

Det er muligt at foretage anonyme indberetninger til Esbjerg Kommunes whistleblowerordning. Om anonymitet henvises i øvrigt til punkt 5 nedenfor.

Medlemmer af byrådet i Esbjerg Kommune kan ikke indberette til Esbjerg Kommunes whistleblowerordning. De er omfattet af Lov om kommunernes styrelse § 11.

3. Hvad kan der indberettes om?

Der kan indberettes om alvorlige lovovertrædelser, seksuelle krænkelser eller øvrige alvorlige forhold til whistleblowerordningen.

Det afhænger af en konkret vurdering af den enkelte indberetning, om der er tale om alvorlige lovovertrædelser, seksuelle krænkelser eller øvrige alvorlige forhold.

Følgende vil som udgangspunkt falde inden for whistleblowerordningen:

- Oplysninger om strafbare forhold, herunder overtrædelser af eventuelle tavshedspligter, misbrug af økonomiske midler, tyveri, svig, underslæb, bedrageri og bestikkelse.
- Grove eller gentagne overtrædelser af lovgivning, herunder lovgivning om magtanvendelse, forvaltningsloven, offentlighedsloven, databeskyttelsesloven samt efter omstændighederne fx lovgivning, som har til formål at sikre folkesundheden, sikkerhed i transportsektoren eller beskyttelse af natur og miljø m.v., er omfattet.
- Grove eller gentagne overtrædelser af forvaltningsretlige principper, herunder undersøgelsesprincippet, krav om saglighed, magtfordrejning og proportionalitet vil være omfattet. Det samme vil være tilfældet ved bevidst vildledning af borgere og samarbejdspartnere.
- Grove eller gentagne overtrædelser af væsentlige interne retningslinjer, fx retningslinjer om gaver, tjenesterejser mv.
- Seksuel chikane eller andre grove personrelaterede konflikter på arbejdspladsen, fx grov chikane og mobning.

Følgende forhold vil som udgangspunkt falde uden for whistleblowerordningen:

- Oplysninger om overtrædelser af interne retningslinjer af mindre alvorlig karakter om fx sygefravær, alkohol, påklædning, privat brug af kontorartikler mv.

- Oplysninger om mindre grove personalerelaterede konflikter på arbejdspladsen vil som udgangspunkt ikke være omfattet af Esbjerg Kommunes whistleblowerordnings anvendelsesområde.

Disse oplysninger bør i stedet indgives til nærmeste leder, tillidsrepræsentant eller Personalejura & Forhandling.

Krav om god tro

Den, der foretager en indberetning skal være i god tro om rigtigheden af det, der indberettes om. Det kan få ansættelsesretlige konsekvenser, hvis der afgives urigtige oplysninger i en indberetning.

4. Hvordan behandles indberetninger til whistleblowerordningen

I Esbjerg Kommune bliver indberetningerne behandlet af en whistleblowerenhed, bestående af: borgerrådgiveren, næstformand i Hoved-MED og Personale- og Udviklingschef. Ved behov kan enheden inddrage og stille spørgsmål til relevante fagpersoner. Fagpersonerne kan være en medarbejder inden for jura, økonomi, IT eller en med særlig specialviden inden for fx sundhed, pædagogik eller miljø. Fagpersonerne deltager ikke i sagens behandling og oplyses ikke om whistleblowers identitet.

Borgerrådgiveren screener sagerne

Når en indberetning er foretaget via Esbjerg Kommunes whistleblowerportal, bliver indberetningen gennemgået af borgerrådgiveren eller en medarbejder fra borgerrådgiverfunktionen. Den person, der har foretaget indberetningen, modtager senest inden 7 dage en bekræftelse på, at indberetningen er modtaget.

Borgerrådgiveren undersøger om en sag er inden for eller uden for ordningen og vurderer habilitetsspørgsmål for medlemmerne i enheden i forhold til hver enkelt indberetning.

Borgerrådgiveren kan ikke behandle indberetninger om byrådsmedlemmer jf. lov om kommunernes styrelse § 65 e, stk.4. Indberetninger herom vil derfor blive behandlet af et andet medlem af enheden.

Når en indberetning er inden for ordningen

Når indberetningen falder ind under whistleblowerordningen, undersøger borgerrådgiveren habiliteten hos medlemmerne i enheden. I tilfælde af inhabilitet eller hvis sagen er af en helt særlig karakter, kan den efter en konkret vurdering sendes til behandling ved et eksternt firma; fx advokat- eller revisionsfirma.

Whistleblowerenheden beslutter, hvordan en indberetning skal undersøges nærmere og det relevante direktørområde i Esbjerg Kommune bliver orienteret om indberetningen og bedt om at hjælpe med at undersøge sagen. Whistleblowerenheden vil følge undersøgelsen tæt og vil kunne bede om at konkrete forhold bliver belyst i undersøgelsen.

Personalejura & Forhandling vurderer evt. i samarbejde med det enkelte direktørområde, hvilke reaktioner, der er nødvendige i relation til opfølgningen på en indberetning. Relevant opfølgning på indberetningen kan fx være politianmeldelse, ansættelsesretlige reaktioner over for medarbejdere eller kontraktretlige reaktioner over for samarbejdspartnere. Det beror altid på en konkret vurdering, hvad der er relevant.

Whistleblowerenheden kan ikke indstille til eller træffe afgørelse om en bestemt reaktion, men skal orienteres om hvilke reaktioner, en indberetning har medført. Hvis enheden vurderer, at reaktionerne ikke er tilstrækkelige, kan de anmode om yderligere tiltag.

Indberetteren får feedback på sagen senest efter 3 måneder. Indberetter kan ikke altid blive orienteret udførligt om reaktionen. Dette gælder i særlig grad, hvis indberetningen medfører personrettede konsekvenser. Indberetter kan fravælge at få feedback.

Når en indberetning er uden for ordningen

Indberetningen bliver henlagt, hvis den falder uden for Esbjerg Kommunes whistleblowerordning eller er åbenbart grundløs og indberetteren modtager besked herom. Indberetter modtager i disse tilfælde vejledning om, hvilke andre muligheder der er. Indberetningen sendes efterfølgende til orientering i det direktørområde indberetningen vedrører, hvis indberetteren samtykker i dette.

5. Hvordan indberettes der til whistleblowerordningen?

Whistleblowerportal

Indberetninger til Esbjerg Kommunes whistleblowerordning foretages digitalt via en portal, der tilgås fra EK-net (intranet) eller Esbjerg Kommunes hjemmeside: www.esbjerg.dk.

Anonymitet

Esbjerg Kommune opfordrer til, at en indberetter, står frem med navn – særligt af hensyn til sagens oplysning og til de personer indberetningen drejer sig om. Det er dog muligt at foretage anonyme indberetninger.

I det omfang en indberetter ønsker anonymitet, er det bl.a. vigtigt, at

- undlade at anføre identificerbare oplysninger i indberetningen som fx navn, telefonnummer, mailadresse o.lign. Dette gælder også i medfølgende dokumentation, herunder de metadata, der findes i den dokumentation, der uploades.
- whistleblowerportalen ikke tilgås via en PC, der er udleveret eller stillet til rådighed af Esbjerg Kommune. I stedet for at klikke på et link anbefales det, at kopiere et link over i URL'en i en internetbrowser.

En anonym indberetning indebærer bl.a. at

- whistleblowerenheden efterfølgende ikke har mulighed for at rette henvendelse til indberetteren ved fx at kvittere for modtagelse af indberetningen eller give feedback på udfaldet.
- Det ikke er muligt for whistleblowerenheden at indhente supplerende oplysninger fra indberetteren, som kan være afgørende for sagens belysning. Hvis supplerende oplysningerne ikke kan fastslås på anden vis kan det føre til, at sagen må henlægges.

6. Rettigheder

For personer der indberetter

Formålet med Lov om beskyttelse af whistleblowere og Esbjerg Kommunes whistleblowerordning er bl.a. at forbedre mulighederne for, at ansatte og samarbejdspartnere kan pege på og udtale sig om kritiske forhold, uden de behøver at frygte, at det får negative konsekvenser.

Desuden gælder de databeskyttelsesretlige regler gælder, når der indberettes til Esbjerg Kommunes whistleblowerordning. Det bemærkes at det alene er medlemmerne af whistleblowerenheden, der ved brug af indblikskoder har adgang til sagerne samt der anvendes en sikker mailløsning.

Esbjerg Kommune behandler oplysninger om indberetteren fortroligt. Whistleblowerenheden har en særlig tavshedspligt i forhold til identiteten på indberetter. Der kan imidlertid efter omstændighederne forekomme tilfælde, hvor der kan være adgang til aktindsigt i oplysningerne i indberetningen. Hensynet til indberettets identitet medfører, at denne altid skal forblive hemmelig. Men andre parter i sagen skal have adgang til sagens øvrige oplysninger.

En person, der bliver udsat for negative konsekvenser som følge af, at den pågældende i god tro har foretaget en indberetning til whistleblowerordningen, opfordres til at indgive en meddelelse herom via den sikker postboks, der oprettes i forbindelse med indgivelsen af en indberetning. Det er også en mulighed, at indberetteren i sådanne tilfælde kontakter en tillidsrepræsentant eller den faglige organisation.

Det kan bl.a. medføre ansættelsesretlige konsekvenser, hvis indberetteren bevidst afgiver urigtige oplysninger eller indberetter om forhold, som den pågældende på indberetningstidspunktet var vidende om, ikke er korrekte (ond tro).

For personer der indberettes om

De databeskyttelsesretlige regler gælder, når der indberettes til Esbjerg Kommunes whistleblowerordning.

Esbjerg Kommune vil iagttage oplysningspligten efter databeskyttelsesforordningen i overensstemmelse med de regler, der gælder herom. Der kan efter databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 5, litra b, gøres undtagelse fra pligten til at iagttage oplysningspligten, hvis dette sandsynligvis vil gøre det umuligt eller i alvorlig grad vil hindre opfyldelse af formålene med behandlingen. Det vil bero på en konkret vurdering, om det er tilfældet i forhold til den enkelte indberetning.

I det omfang der i forbindelse med opfølgningen på en indberetning findes grundlag for at iværksætte ansættelsesretlige reaktioner over for en person, der er indberettet om, vil dette ske i overensstemmelse med de regler, der gælder for ansættelsesforholdet.

Offentlighedsordning

Esbjerg Kommune er omfattet af offentlighedsloven, hvilket medfører, at der én gang årligt skal offentliggøres en række oplysninger. Om whistleblowerordningen skal der oplyses om antallet af modtagne indberetninger og status for opfølgning på indberetningerne, herunder:

- Hvor mange indberetninger der er realitetsbehandlet.
- Hvor mange indberetninger der er afvist eller afsluttet.
- Hvor mange indberetninger der har givet anledning til politianmeldelse.

I forbindelse med offentliggørelsen skal der være en beskrivelse af de overordnede temaer for de indberetninger, der er modtaget og fulgt op på i perioden, dog udformet på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere whistlebloweren eller den berørte person, og beskrivelsen ikke indeholder nærmere oplysninger fra de enkelte indberetninger.

7. Evaluering og opfølgning

Esbjerg Kommunes whistleblowerordning skal evalueres primo 2023.

Økonomiudvalget modtager én gang årligt en orientering svarende til de oplysninger der gives i henhold til offentlighedsordningen jf. punkt 6.